

ΕΤΟΣ 5ο

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 15

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ
1987ΤΑΧ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΚΑΛΑΡΗ 52

454 44 Ιωάννινα

ΤΑΧ. ΤΕΛΟΣ
ΚΑΤΕΒΛΗΘΗ

ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ

◇ ΣΥΛΛΟΓΟ ΔΟΛΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ◇

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Δεν ξέρω εαν η ανακρίση της εφημερίδας μας, για ανακρίση του έτους 1987 σαν έτος συγκέντρωσης των απανταχού Δολιωτών, ή κάποιος άλλος λόγος παρακίνησε πολλούς χωριανούς να επισκεπτούν το χωριό τόσο από το εσωτερικό όσο και το εξωτερικό.

Πράγματι ίσως είναι η μοναδική χρονιά που για μερικές μέρες το χωριό είχε πλημμυρίσει από κόσμο.

Μερικοί άγνωστοι για τους νεότερους, άλλοι που είχαν πολλά χρόνια να επισκεφτούν το χωριό και άλλοι τακτικοί καλοκαιρινοί επισκέπτες.

Από την Αμερική αυτή τη χρονιά ήρθαν αρκετοί.

Ήταν η οικογένεια του Νίκου Διαμαντοπούλου με τα παιδιά του και την κόρη του Παύλου Διαμαντοπούλου, ο Χριστόφορος Μπελόκας με τη γυναίκα του, ο Σπύρος Κωσταράς με τη Βασίλεια, η Αγλαία, ο Ηλίας και ο Παύλος Μπέτζιος με τα παιδιά του, η Ανδρούλα Ζέρβα με την κόρη της Πέγρη, η οικογένεια Θωμά Ράττη με τη μητέρα του, η οικογένεια του Μπάμπη Μπάτσα με τη μητέρα του.

Επίσης από τη Δυτική Γερμανία η οικογένεια του Σπύρου Πότση. Ίσως και άλλοι από το εξωτερικό που αυτή τη στιγμή μου διαφεύγουν. Πάντως για όσους ξέχασα ζητώ συγγνώμη. Μέσα σε τόσους γνωστούς και άγνωστους είναι ήρεμο να παραλείψω μερικούς.

Για τον παραπάνω λόγο φροσούμενος ότι θα παρεξηγηθώ αποφάσισα να κατονομάσω τους προσερχόμενους από το εσωτερικό επισκέπτες. Αρκεί μόνο να σας πω ότι οι απόντες ήταν πολύ λίγοι.

Μακάρι αυτό να επαναληφθεί και τη νέα χρονιά.

★

Πολύς κόσμος δε βρήκε μια θέση στο τραπέζι μας και αρκετοί φράγμεν ορθοί. Αυτά ο μεγάλος αριθμός προσέλευσης.

Πάντα όταν αινούν γλέντι στο Δολό γνωρίζουν εκ των προτέρων ότι θα περάσουν καλά.

Έτσι έγινε και φέτος.

Δεν απομένει λοιπόν να αντιξούμε κι άλλα τραπέζια και καθίσματα για να εξυπηρετούνται περισσότεροι.

★

Ευχαρίστο το ότι ήρθαν πολλοί χωριανοί έστω και λίγες μέρες.

Εκείνο όμως που είναι πιο ευχάριστο και αξίζει να το σημειώσουμε είναι το ενδιαφέρον για τα σπίντια τους.

Ο Σπύρος και η Βασίλεια από την πρώτη μέρα που ήρθαν άρχισαν το νοικοκυριό του σπιτιού. Σουφάτια, αγκαθίσματα, αντικατάσταση

των παλιών παραθυρών.

Το ίδιο ενδιαφέρον και από το Φάνη Φούκη με τη γυναίκα του. Τακτοποίησαν το σπίτι και μας υποσχέθηκαν πως τις διακοπές τους θα τις περνούν στο χωριό.

Ενδιαφέρον έδειξαν και άλλοι χωριανοί μας για επισκευές και διορθώσεις των σπιτιών τους. Απόδειξη πως κάθε μέρα όλο και κάποιο συννεγείο ξεφύτρωνε για ξεκούραση στο καφενείο.

Αισιόδοξουμε λοιπόν για το μέλλον.

★

Συγχαρητήρια και πολλές ευχές από τα Δολιωτικά στους επιτυχόντες νέους μας στα ΑΕΙ.

1. Στράτου Παρασκευή του Αντωνίου, στη Γεωπονική Αθηνών.

2. Κόκκοτας Σπύρος εγγονός του Σπύρου Παγούνη στη Νομική Κομοτηνής.

3. Παγούνης Βασίλειος του Ευαγγέλου στη Νοσηλευτική Ιωαννίνων.

4. Ζωϊδης Νικόλαος του Βασιλείου στο Πολυτεχνείο Κρήτης.

★

Πολλά συγχαρητήρια για την επιτυχία του τραπεζικού που έγινε τον Αύγουστο στο χωριό μας, αξίζουν και στους νέους μας που πάντα δίνουν το παρόν στις εκδηλώσεις μας και συμβάλουν στην προβολή του χωριού μας.

★

Ο Γιώργο Ντόντης συνεχίζοντας την επισκευή και συντήρηση της εκκλησίας μας, αντικατέστησε τα παράθυρά της.

Τα έξοδα γι' αυτή τη δουλειά καλύφθηκαν εξ' ολοκλήρου από το ποσό που πρόσφερε γι' αυτό το σκοπό (1.000 δολάρια) ο Ηλίας Μπέτζιος από την Αμερική. Η εκκλησιαστική επιτροπή αισθάνεται υποχρέωση μέσα απ' αυτή τη στήλη να εκφράσει τα θερμά της ευχαριστήρια σ' αυτόν προσωπικά και στην οικογένειά του και εύχεται ο Άγιος Νικόλαος να τους χαρίσει υγεία και οικογενειακή ευτυχία.

★

Το οξύ πρόβλημα του παρκάριατος των αυτοκινήτων φάνηκε πιο έντονο την ημέρα του τραπέζιού. Εκτός του ότι γέμισε η πλατεία και δεν υπήρχε τρόπος παρκάριατος γέμισε και ο κεντρικός δρόμος και π' αυτοκίνητα κόντεψαν να φτάσουν μέχρι τον Αγιάννη.

★

Με την τρομερή ζέση του Ιουλίου πολλοί βρήκαν καταφύγιο στο χωριό. Έβλεπες κάθε μέρα και ξερύτρωναν δυο - τρία αυτοκίνητα. Ίσως κι αυτός να είναι ο λόγος που φέτος ήρ-

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ 2η ΣΕΛ.

Κυνήγια και κυνηγοί

Άρχισε και πάλι η νέα κυνηγετική περίοδος. «Ποιος τη χάρη του» στους κυνηγούς. Κάθε μέρα αργίας αχολογούν οι ρεματιές και τα πλάγια από τα σκυλιά και τα ντουφέκια. Είναι στιγμές κυριολεκτικά ιστορικές, αφού βιώνεται το κυνηγετικό ένστικτο του ανθρώπου. Η εικόνα είναι παλιά αλλά η διαφοροποίησή της έντονη. Βέβαια η νέα κατάσταση είναι διαφορετική. Ο άνθρωπος κυνηγός του 1980-90 είναι διαφορετικός. Ζει μια αστική ζωή και η επίσκεψη στην ύπαιθρο έχει και αυτή τα στοιχεία της αστικής ζωής από απόψεως συμπεριφοράς. Επίσκεψη γρήγορη, μαζική αποδοτική σε καρπούς, αλλά τι καρπούς!! Δολοφονία. Αφανισμός οπλισμένος με σύγχρονα επαναστατικά όπλα τα χρησιμοποιεί αδιακρίτως σε θηράματα επιτρεπτά και απαγορευμένα σπουριγία και ισπίνους, ιδικά σύμβολα και σημάδια κάθε λογής λες και μετά την έξοδο του αυτή δεν πρέπει να μείνει τίποτε όρθιο.

Δεν γνωρίζω αν όλοι συμπεριφέρονται έτσι αλλά τα αποτελέσματα είναι αισθητά. Δεν πιστεύω οι ντόπιοι και οι επισκέπτες να συμπεριφέρονται το ίδιο, αλλά ήδη τα θηράματα λιγόστεψαν, τα δάση πούχσαν χάνοντας τους φτερωτούς συντρόφους τους, η φύση χάνει την ομορφιά της. Μια ομορφιά που την έχουμε τόσο ανάγκη σήμερα. Μετά από την τρο-

μερή καταστροφή στο περιβάλλον που έκανε αλόγιστα και κάνει ο σημερινός άνθρωπος αδιαφορώντας για τις επιπτώσεις τους. Καιρός είναι να μη παραμορφώσουμε και αυτή την ήσυχη γωνιά της πατρίδας μας. Μπορεί να γίνει ένας κυνηγετικός δρυμός. Έτσι — τεχνητά τουλάχιστον — να διατηρηθεί κάποια ισορροπία. Οι κυνηγοί να ικανοποιούν την κυνηγετική τους επιθυμία και η φύση να διατηρήσει την ομορφιά της.

Πιστεύετε να μείνει και τίποτε άλλο σ' αυτό τον φτωχό παραγωγικό τόπο από την τουριστική του ανάπτυξη; Τι άλλο του μένει από τον καθαρό του αέρα, την πρασινάδα των δασών και από ένα ολοκληρωμένο θέαμα από τα ζαρκαδία στα ξέφωτα των δασών και τα κελαϊδήματα των πουλιών του; Όλα αυτά μπορεί να συμβάλλουν στην τουριστική του αξιοποίηση. Δεν θέλω να πρωτοτυπήσω αλλά οι πολιτισμένοι λαοί Ευρωπαίοι, Αμερικάνοι, Ρώσοι κλπ. συντηρούν δρυμούς, ελέγχουν το κυνήγι (δεν το στερούν) και αντικαθιστούν την συμπεριφορά του κυνηγού που κυνηγά για επιβίωση με τον κυνηγό που κυνηγά για τη χαρά και τις συγκινήσεις του κυνηγιού. Αλήθεια κυνηγά κανείς σήμερα για την τροφή του; Πιστεύω να μη διαφωνούν πολλοί.

Π. ΛΩΛΗΣ

Σ κέγεις
χόλια

Το Αυγουστιάτικο πανηγύρι

Πιστός λοιπόν στην πρόσκληση του Εκπ. Συλλόγου Δολιωτών Ιωαννίνων, για ένα προσκύνημα στη γενέτειρά του Δολό μας, ξεκίνησα με πολλούς χωριανούς από τα ξένα, για να βρεθώ πρώτος στο Αυγουστιάτικο αυτό πανηγύρι.

Έφθασα απόγευμα, καθώς ο ήλιος έσβηνε μεγαλόπρεπα προς το Μπόζοβο, μέσα σ' έναν πεντακάθορο ορίζοντα βράφοντάς τον μ' ένα υπέροχο μελί χρώμα ανακατωμένο με το πορφυρό που απλώνονταν πάνω στις πλαγιές κάνοντας τις να φαντάζονται σαν νυφούλες του παραμυθιού.

Εδώ θυμήθηκα την περίφημη φράση του Γκαίτε απ' τον Φάουστ: «Το τρανό μεγαλείο της φύσης, ένα μέρος το χρωστώ στο χειμώνα, τις θύελλες και τα χιόνια».

Το τραγούδι των πουλιών, το κελάρισμα του νερού, απ' τον Κουβαρά, αυτού του θείου δώρου, που τώρα τρέχει άφθονο σε κάθε πόρτα του χωριού και το δροσερό αεράκι, ήταν για μένα το πιο όμορφο καλωσόρισμα καθώς αντικρύζα το μεγαλόπρεπο θέαμα του αμφιθεατρικού κτισμένου χωριού μου, πνιγμένου κυριολεκτικά στο πράσινο. Τον ρεμβασμό μου αυτόν τον έκοψαν οι φωνές των παιδιών που κάπου μέσα στο χωριό έπαιζαν μπάσκετ και μου έμνησαν τα δικά μου, παιδικά χρόνια τα στερημένα και παλαιωμένα και ένα καυτό δάκρυ κύλισε πέφτοντας στην πατρώα γη και με ανάγκασε να προχωρήσω για

το σπίτι μου. Καλωσώριμα τα αγκαλιές, φιλιό την άλλη μέρα με τους συγγενείς και χωριανούς και ρακί και καφέ στο υπέροχο μεσοχώρι κάτω απ' τα ίσκια των δέντρων. Γέμισε ελκρινά το Δολό κόσμο!!

Να βλέπατε τα βράδια, όλα τα σπίντια έλαμπαν στο φως και οι άνθρωποι να μπαίνουν βγαίνουν σαν τα παλιά τα χρόνια, που είμασταν όλοι εδώ.

Την μεθεπόμενη από χαρά αρχίζει η εργασία με τη φροντίδα των νέων, για την καθαριότητα του μεσοχωριού, το σπρώξιμο των τραπέζιων, η τοποθέτηση των καθισμάτων και των φωτών και η ετοιμασία για τα δυο μεγάλα καζάνια, που με τα τέρστια σπιντριά τους περιμέναν έτοιμα επάνω στις πυροστές, να καταβροχθίσουν τα έξη μεγάλα σφάγια, κτόπιος παραγωγής, για το βραδυνό τραπέζι.

Η καθαριότητα και η αρχοντιά, που από παιδί θυμωμουν, είναι στο Δολό κληροδοτημένη, απ' τους παλιούς χρόνους απ' τους προγόνους μας. Ψυχές της εκδήλωσης τα στελέχη του Εκπολ. Συλλόγου Ιωαννίνων, όλοι οι νέοι και οι μεσίτηκες και οι γυναίκες του χωριού για τη σωστή κατανομή της δουλειάς, καθώς και η καταλληλότητα των προσώπων για τα καθήκοντα που είχαν αναλάβει με αποτέλεσμα το πανηγύρι αυτό να σπεφθεί με άρστη επιτυχία.

Το κλαρίνο στέναζε στους Πιλωγνήσιους σκοπούς, και ο

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ

ΤΑ «ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ»

Του ΔΗΜ. Κ. ΠΟΤΣΗ

Με το σημερινό 15ο φύλλο, η εφημερίδα μας κλείνει περίπου τα τέσσερα χρόνια ζωής της.

Και μόνο το γεγονός ότι κρατάτε στα χέρια σας τα «ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ» αυτό αποδεικνύεται ότι είστε χωριανός και γι' αυτό να είστε περήφανος και λάτρης του χωριού μας.

Επειδή σαν Δολιώτες προτιμάμε τη γλώσσα της Αλήθειας θα συμφωνήσετε μαζί μου, ότι πάντοτε ζητούσαμε μια δικιά μας εφημερίδα, μια εφημερίδα του χωριού μας, που να μπορούμε να την κρατούμε περήφανα στα χέρια μας για να μαθαίνουμε τα νέα του χωριού μας από πρώτο χέρι.

Το ήθος, το ύφος και η δυναμική εμφάνισή της θα τη ζήλευσαν πολλές άλλες και ελπίζουμε ότι αυτό σας κάνει περήφανους αναγνώστες της.

Επίσης σας υποσχόμαστε ότι στο εγγύς μέλλον θα σας δίνουμε ότι καλύτερο και περισσότερο έχουμε, σε νέα αποκαλυπτικά νέα του χωριού, ιστορικά, λαογραφικά. Ρεπορτάζ που θα καλύπτουν όλο το φάσμα του χωριού μας και της περιόχης Παγωνίου, χωρίς προκαταλήψεις, φανατισμούς και κακές διαθέσεις. Δεήμα δε αυτής της προσέθεσής μας είναι ότι τα «ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ» δεν τιμούνται με λεφτά, αλλά με την αγάπη των χωριανών και φίλων, παρά την οικονομική θυσία που γίνεται.

Είναι μια μεγάλη προσφορά του Συλλόγου Δολιωτών Ιωαννίνων και όλων εσάς που με κάθε τρόπο βοηθάτε αρκετά, ώστε να στηρίξουμε μια προσπάθεια που μας σέβεται και ποτέ δεν προκειται να μας προδώσει.

Η εφημερίδα αυτή προτίθεται να είναι και θα είναι αυστηρά σοβαρή, αχρωμάτιστη, όσο μπορεί ενημερώνει και κάπου - κάπου να καίει, για τα καυτά και σοβαρά προβλήματα του χωριού μας, που κάποτε πρέπει να βρουν τη λύση τους.

Όλοι λοιπόν μαζί ως ευχθήσουμε η εφημερίδα μας να τα ΕΚΑΤΟΣΤΗΣΕΙ στην έκδοσή της, πάντα για το καλό του χωριού μας.

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ 4η ΣΕΛ.

ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΟΤΙ:

Του ΔΗΜ. Κ. ΠΟΤΣΗ

Όσο πάει και λιγοστεύει το Γλωσσάρι μου και οι φράσεις και λέξεις γίνονται πιο ακριβείς, αλλά κάπου-κάπου στην κουβέντα που κάνω με τους χωριανούς και τους Πωγωνινούς ξετρυπώ και χαμιά και σας τις γράφω:

- **ΑΝΑΜΕΡΑ:** Απόκεντρο και κάπως κρυφό. (Εβαλο τ' αλφί ανέμερα και δεν φαίνεται).
- **ΑΝΕΜΟΣΟΥΡΙ:** Η δύναμη του αέρα όταν στριφογυρίζει το χέρι (το σπίτι γίνεται ανεμσοσύρι).
- **ΑΧΑΜΜΑ:** Άσχημα (μυόρυστοι ασχάμ' όστι είμαι υστερόκο), ή επί ζωών ασχάμ—αδύνατα, άσχα.
- **ΓΚΛΑΒΑ:** Το κεφάλι. (Δεν του κόβει η γκλάβρα για τίποτα).
- **ΓΚΡΙΜΠΟΣ:** Ο καμπούρης.
- **ΚΟΝΥΠΟΡΑΧΙΑ:** Το ραχικόκεσλο, η σπονδυλική στήλη.
- **ΚΟΣΣΑ:** Εδώ μεγάλο δρεπάνι που κόβει χόρτα.
- **ΚΟΤΣΙΔΕΣ:** Οι πλεξίδες, τα μακριά αλλά πλεγμένα.
- **ΚΟΥΤΙΑΒΛΟ:** Η εννοιά της είναι: μάλλον ως έκφραση συμπαθείς (Μωρέ το κούγιαβλο τι έπαθε) ή απ' την

γραμματα στη συνταξη

Σε ένα γράμμα που πήραμε από το Κονέικατ της Αμερικής από την εκ θυγατρός εγγονή του συγχωριανού μας κ. Νίκου Διαμαντοπούλου διαβάζουμε τις εντυπώσεις της 11χρονης Χριστίνας για το χωριό μας. Με ψυχική απλότητα και την ειλικρίνεια των αισθημάτων της νοιώθουμε τους παλμούς της καρδιάς της. Θυμώσαμε ορθό να μεταδώσουμε τις εντυπώσεις της στους αναγνώστες μας.

Η μικρή Χριστίνα μας γράφει:

«Τον Αύγουστο μαζί με τους γονείς μου, τον θείο μου και τα εξοδάρια μου ήρθαμε στην Ελλάδα με προορισμό το Δολό για 50—πενήντα τριών ημερών στην πόλη του Νέου και Βασιλείας.

Προηγούμενες επισκεψθήκαμε την Αθήνα και όλοι μαζί την Κίερω και πολλά α-ξιοθέατα μέρη της Ελλάδας. Εκείνο που μου άρεσε περισσότερο ήταν το χωριό των παππούδων μας, το Δολό. Εκεί έμαθα το πως έζησαν αυτοί με τους γονείς τους και ο, πρόγονό τους. Δειπνώσαμε την δύσκολη και σκληρή ζωή του χρόν' εκείνα και κυρίως την απλότητα και την λιτότητα τους. Μια λιτότητα που πολλοί θα την ζήλευσαν και σήμερα.

Οι εμπειρίες που από το Δολό είναι πέρα πολύ ευχάριστες και συγκινητικές. Αντάμωσα ανθρώπους φιλόξενους και φιλικούς. Δεν θα ξεχάσω τον καθαρό αέρα και το καλό φαγητό (κυρίως το ψωμί και τη φέτα) το δροσερό βρυσικό νερό που έβρενε ο παππούς μου κάθε πρωί από το λάκκο και οι απογευματινές περιπάτοι των κατοίκων καθίζων και εκείνων που ανηφόριζαν την απόκερμη βουνοπλαγιά. Περιπάτοι που κάνουν την ζωή ευχάριστη και μου χαρίζουν υγεία.

Αν και μένωμε για λίγους μήνες στο αξιότατο για μας Δολό, πιστεύω ότι το ταξίδι μας αυτό σήμανε πολλά για μένα. Τώρα σχημάτισα πλήρη κατανόηση της κληρονομιάς μου και είμαι υπερήφανη. Όταν οργότερα γυρίσω στο χωριό ελπίζω ότι οι ακατοίκητα σπίτια θα έχουν επισκευασθεί και θα κατοικούνται. Ελπίζω επίσης ότι στο μικρό καρενάι του χωριού θα παιζονται χορευμένα ελληνικά τραγούδια και θα μπορεί να απολαύσει το φαγητό μου».

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΜΑΝΟΥ

Δωρεές στην Εκκλησία

1) Η Αδελφότητα Δολιανών Αμερικής έστειλε 50 δολάρια για αρωκάσια.

2) Ο Ηλιάς Στ. Μπέτζος έστειλε στην Εκκλησιαστική Επιτροπή 1.000 δολάρια (187.800 δραχμές) για την αντιστάθμιση των εφραζμένων ξέλιων υλοεσθίων των παραδόντων της Κεντρικής Εκκλησίας (Άγιος Νικόλαος Δολού).

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή με γράμμα της στο διορηγτή εκφράζει τις ευχαριστίες της και όλων των Δολιανών και ονομάζει τον Ηλία Στ. Μπέτζο ενεργητικό του ιερού ναού Αγίου Νικολάου Δολού.

3) Χριστόφορος Βελόνας 2.000 δολ. εις μνήμη Παναγιώτη Παπαγιάννου.

Εκδρομή στην Αλβανία

Ο σύλλογός μας πραγματοποιήσε το τελευταίο δεκάημερο του Αυγούστου την εκδρομή που είχε από καιρό προγραμματισθεί στη γειτονική Αλβανία. Το εκδρομικό γκρουπ το αποτελούσαν Δολιωτές στην πλείονημέρη του αλλά και μερικοί γνωστοί και συγγενείς με αποτέλεσμα σε όλη τη διάρκεια της εκδρομής να επικρατεί γνήσια Δολιωτική ατμόσφαιρα. Το Μπαζόδο που τόσο ανιχνισματικά ηγνόνεται μωρο στα μας δημιουργώντας, τόσα και τόσα ερωτηματικά για τη χώρα αυτή το πρωί της 21 Αυγούστου υποχωρεί. Καθώς οι πρώτες ακτίνες του ήλιου χροσώνουν απαλά τις απότομες πλαγιές του κατενυθύνουμε στην Κοκιάβι. Όλοι ανυπομονούμε να περάσουμε τα σύνορα κάνοντας ο καθένας τις δικές του σκέψεις και προβληματισμούς θυγίζοντας κιάλας προκαταβολικά τα συμπεράσματά του. Όλοι είμαστε κατάφορτοι με αποσκευές. Όλο και κάποιος συγγενής κάπου δεν περιμένει αλλά και αν δεν υπάρχουν συγγενείς ίσως υπάρχουν οι συγγενείς κάποιου φίλου που περιμένουν ένα μήνυμα, ένα δώρο. Μετά από ένα γρήγορο ελεγχό στο τελωνείο η Ελβετία ανήκει στο παρελθόν. Ένας καινούργιος τρέσος ζωής ξεκινάει από στα μάτια μας που μας σπάζει στα Τίρανα είναι αρκετές για να προσεγγίσουμε την Αλβανική πραγματικότητα. Εκεί επισκεψθήκαμε το εθνολογικό τους μουσείο και το μνημείο των πεσόντων που είναι και τα δυο επιθλητικά. Στην επιστροφή ξεκινήσαμε με προορισμό τους 'Αγιους Σαράντα' με έντονο το φυσικό της χώμα δυο δρασκελίες από την Κέρκυρα. Πολλοί και πάλι οι συγγενείς φοροτισμένοι και πάλι η ατμόσφαιρα με ένα γνήσιο συναισθηματισμό. Το βράδυ της ίδιας μέρας είχαμε την ευκαιρία να απολαύσουμε ένα γνήσιο Πωγωνινό ρελιέν, σαστό πανηγύρι. Την επόμενη μέρα επισκεψθήκαμε τον αρχαιολογικό χώρο του Βουθφιστού και απολαύσαμε την πεντακάθαρη θάλασσα. Εδώ τελειώνει η εκδρομή και δρόμο πάλι για το χωριό το μεσημέρι. Όλοι είμαστε κατάφορτοι όχι πια από αποσκευές αλλά από εμπειρίες και σκέψεις που προστάδουμε να τοποθετησουμε στο μυαλό μας και να διαλύσουμε στο ιδεολογικό μας αποβάθρο.

Ευχάριστες η εκδρομή αυτή να γίνει η αταρχή ναυογίου εκδρομικών συγχωριανών σε όλο τον κόσμο.

Σας περιμένουμε όλους στην επόμενη εκδρομή που θα σας ανακαινώσουμε αργότερα.

X. ΤΖΟΒΑΣ

Εκλογές του Εκπολιτιστικού Συλλόγου Ιωαννίνων

Στις 29 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε στα Γιάννενα Γενική Συνέλευση του Εκπολιτιστικού Συλλόγου Ιωαννίνων με θέμα:

1) Απολογισμός απεχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου.

2) Εκλογή Εξερευνητικής Επιτροπής.

3) Διεξαγωγή εκλογών για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου.

Στη Γενική Συνέλευση έλαβαν μέρος σχεδόν όλα τα μέλη του Συλλόγου μας. Μετά την εκλογή του προσωρινού προεδρείου έλαβε το λόγο ο πρόεδρος του απεχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου κ. Ιωάννης Μπαντίνης ο οποίος έκανε τον απολογισμό του έργου της διετίας που πέρασε.

Στη συνέχεια διαβάστηκε η έκθεση της εξελεγκτικής επιτροπής πάνω στον έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης και εγκρίθηκε ομόφωνα.

Έπειτα ακολουθήσε η ψηφοφορία για την εκλογή νέου Δ.Σ. Παρόντες 16. Ψηφίσαν 16.

ΕΞΕΛΕΞΗΣΑΝ

Α' ΤΑΚΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

1) Μπαντίνης Ιωάννης.

2) Κωσταράς Κων/νος.

3) Πότσος Δημήτριος.

4) Βραβορίτης Ηρακλ.

5) Τζόβας Χρήστος.

6) Μπαντίνης Γεώργιος.

7) Κωσταράς Έλλη.

Β' ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

1) Κωσταράς Κων/νος.

ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

1) Λάσος Ιωάννης.

2) Κωσταράς Γεώργιος.

3) Κωσταράς Δημήτ.

Μετά τα παραπάνω τελειώσε η Γενική Συνέλευση.

Στις 30 Ιουνίου, ημέρα Τρίτη, έγινε συνέδριο των μελών που εκλέχθηκαν για το Δ.Σ. του Συλλόγου με μόνο θέμα «Συμμετοχή σε ομίλ».

Κατόπιν διαλογικής συζήτησης και ανταλλαγής απόψεων αποφασίστηκε ομόφωνα:

— Χρήστος Τζόβας, Πρόεδρος.

— Ηρακλής Βραβορίτης, Αντιπρόεδρος.

— Κώστας Μπέζης, Γενικός Γραμματέας.

— Δημήτριος Πότσος, Ταμίας.

— Έλλη Κωσταρά, Έφορος εκδηλώσεων.

— Ιωάννης Μπαντίνης, Μέλος.

Ιερέας ΓΕΩΡ. ΠΑΥΣΙΟΥ προς την «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ»

Επιγραφαί και ενδυμήσεις

Δολού Πωγωνίου

(Συνέχεια από το φύλλο 13)

29

Είς το τέλος Μηναίου Οκτωβρίου του 1843, ελημνήσθη η Αναγνώστης του ποτέ Γεωργίου γράφω εκ χώρας Δολού 1863 τη 26 Σεβρίου.

30

Είς το τέλος Μηναίου Ιανουαρίου του 1842 εν τω εξοκώλν.

«Ετόντο το μνημόν εις της εκκλησίας του αγίου νικολάου όπου να το λάβει να διαδίδει να την επιστήνη πάλιν εις την εκκλησία χωρίς να το ξεσχή της τελείως διότι εάν και το ξεσχήθι θέλη παυθενή παρό το Κυρίου Διδασκαλου Αναγνώστου Σπυριδίου επανοσπέντος (ονομάζομεν) όστις έκαμε τις δυο περιόνη έπ. Έρωσθη οι Αναγνώστους.

1863: τη 1 Ιανουαρίου Δολού.

Ενώ ο ΑΝΔΡΩΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ.

31

1864

Επί των δυο επιχρύσων

εξαπτερόν και του Σταυρού, Κερ. Γράμμασιν.

«+ Της Εκκλησίας του Αγίου Νικολάου χώρας Δολού 1864 Δεκεμ. 25».

32

Είς το τέλος Μηναίου Σεπτεμβρίου του 1843 εν τω εξοκώλν.

«Καγώ ο δούλος του Θεού Αναγνώστης Νικόλαος εκ κόμης βλάσης μονασκογιώτατος του χωριού δολού γράφω. Έρωσθη Τ. μείς οι αναγνώστους.

1865 Σεπτεμβρίου 25 Δολών.

33

Εν τω εξοκώλν εις το τέλος Μηναίου Οκτωβρίου του 1843 δια μολυβδοκονδύλου.

«Διδάσκαλος Παναγιώτης Νικόλαος εκ Κώμης Βλάσης 1865 20 86ρίου Δολών.

Σημ.

Η χρονολογία της ενδυμήσεως αυτής είναι διατυπωμένη δια Τουρκικών ψηφίων.

(Συνέχεια)

Το δάσος του χωριού μας

Η παρακάτω απόφαση του Διοικητικού Διοικητηρίου του Υπουργείου Γεωργίας αφορά το δάσος του χωριού μας που βρίσκεται στην ΝΑ πλευρά των δονομένων μαρτύριων, των δηλούμενων εν τω του μινός Σαμπάν 1289 πωλητήριον από του Σαμπούδιν Αγιά αστικών ακινήτων, προς τους κατοίκους, περί ότι οι χέρσοι τόποι του χωριού, ανήκον ανέκαθεν εις τους χωρικούς προορισμένοι δια βοσκών και του από 21 Μαρτίου 1931 υπ' αριθ. 38 πιστοποιητικού του ερμηνεύου Πρωτοδικείου Ιωαννίνων, καθ' ο εν τω Τουρκικώ βιβλίω της γενικής καταγραφής αναγράφονταν δέκα περίπου τεμάχια ιδιωτικών άδων, περί των οποίων ομοίως εκδόθη και η υπ' αριθ. 986 της 28 Νβρίου 1931 αναφορά του Δασάρχου Κονίτης. Και αναγράφεται μεν εν τω αυτώ πιστοποιητικώ ότι εοι καταγεγραμμένα και «εχωρησμένα ακίνητα η μερίδια αυτών επί ονόματι του Δημοσίου, αλλά δεν καθορίζεται αν ταύτα είναι δάση και δη εμπήκοντα εις την έκταλη υπάρξουν δασικήν περιοχήν την αποτελούσαν ανέκαθεν ιμπαλιόνην.

Διο δέον μεν ν αναγνωρισθεί το κατά την έκθεσιν του

δασάρχου δάσος της περιοχής Δολού ως ιμπαλιόνη και επί τούτου να παραχωρηθεί κατά κυριότητα ως την Κονιόνην δάση ως της αυτής περιοχής των άδων, αίνεσις εις την αναγγραφήν εν τω βιβλίω καταγραφής επ' ονόματι του Δημοσίου, εάν και εφ' όσον εμπιστευόμεν εις την αυτήν περιόχη κατά το πόρισμα των

δασών της παρούσης επιτροπής εφαρμογής των εν σχέσει προς το Δημοσίον αναγραφόμενων. Διά ταύτα

Παραχωρεί κατά κυριότητα εις την Κονιότητα Δολού Πωγωνίου το εν τη περιφέρει της δάσος ως τούτο περιγράφεται εν τη υπ' αριθ. 986 του 1931 έκθεσιν του Δασάρχου Κονίτης.

Εξαρωμένων και εκ της αυτής δασικής περιοχής των άδων αίνεσις εις την αναγγραφήν εν τω βιβλίω καταγραφής επ' ονόματι του Δημοσίου, εάν και εφ' όσον εμπιστευόμεν εις την αυτήν περιόχη κατά το πόρισμα των

υπό ενός επιθεωρητού και ενός Γενικού Επιθεωρητού Δασών οριζόμενων υπό του Υπουργείου Γεωργίας γεννησμένης εντός τριμήνου από της Δημοσιεύσεως της παρούσης επιτροπής εφαρμογής των εν σχέσει προς το Δημοσίον αναγραφόμενων.

Εκρίθη, αποφασισθή και εδμοσιεύθη την 4 Νοεμβρίου 1932.

Ο Πρόεδρος Γ. ΑΝΤΩΝΑΚΑΚΗΣ

Ο Γραμματέας Θ. ΜΠΑΡΛΑΦΙΑΝΝΗΣ

Ακριβή αντιγράφων Ο Γραμματέας Θ. ΜΠΑΡΛΑΦΙΑΝΝΗΣ

Από τη Συνέλευση του Γεωργοδασικού Συλλόγου

Ο Γεωργοδασικός Σύλλογος πραγματοποιήσε την 12η από της ιδρύσεως του Γενική Συνέλευση στις 29 Αυγούστου στην αίθουσα των σχολείων του χωριού μας.

Όργανο των αγροτών (γεωνοικών και σφιδών) της γενιάς του '20 του '30 και του 1940 διαχειρίζεται σήμερα τα ιδιόκτητα χωράφια των μελών του. Εξοδεύει το 50% των εισπραξιών για έργα αναβάθμισης των βοσκότοπων και της καλλιέργειας και συμβάλλει ουσιαστικά στις πράξεις ανέγερσης της κοινότητας, γι' αυτό και είναι αδύνατο να επιζητήσουν στην παρούσα μορφή τους. Εκείνο επομένως που επιβάλλεται να κάνει η πολιτεία άμεσα είναι να παραχωρήσει στην ενωμάτιση των χωριών αυτών, σε μεγαλύτερη για να μπορεί έτσι να κρατήσει τους ελπίστους νέους που υπάρχουν τώρα εδώ. Έτσι και ο αγροτικό Σύλλογος όπως ο δικός μας θα παύσει ουσιαστικότερο ρόλο στην ανάπτυξη της περιοχής και η πολιτεία θα εισπράξει μακροπρόθεσμα τα αποτελέσματα της αλλαγής της.

Στη σημερινή Συνέλευση ακούσαμε ότι ο Σύλλογος νοίκισε τη χρονιά που πέρασε στις 30 Ιουλίου 1987, 1180 στρέμματα χωράφια και εισπράξε 153 χιλ. δραχμές. Από αυτά έδωκε 75 και ο αγροτικό Σύλλογος όπως ο δικός μας θα παύσει ουσιαστικότερο ρόλο στην ανάπτυξη της περιοχής και η πολιτεία θα εισπράξει μακροπρόθεσμα τα αποτελέσματα της αλλαγής της.

Α. Κ.

8. Στην μιομήη σου Μάρτη, τάχαλα τ' αρνοκάσκα μου. (Η παροιμία αποδίδεται στη χωρική γριά που απ' τις κακοκαρίες του Μάρτη υποφέρει πολύ να συντηρήσει τ' αρνοκάσκα της και την τελευταία μέρα 30 Μάρτη καυχήθηκε για το κατόρθωμά της. Τότε ο Μάρτης δανεισθήκε μια μέρα από το Φλεβάρη και ξεπαύσας τη μπόμπι με τ' αρνοκάσκα της).

9. Τ' Αυγούστου οι δριμύες στο πανιά και του Μαρτίου στα έλα.

— Δριμύες κρατούσαμε τα παλιά χρόνια τρεις εστώ 8 μήνες, τρεις στη μέση και τρεις εστώ 8 μήνα του Μάρτη δηλαδή 1, 2, 3 — 14, 15, 16 και 29, 30 και 31.

— Οι δριμύες πρέπει να έχουν:

α) Κάποια σχέση με τις αρχαίες δριμύες και,

β) Με την έναρξη κινήσεως των χωιών των φυτών κατά το Μάρτη.

— Τις δριμύες του Μαρτίου δεν πρέπει να κόβουν έλλα χρε(γ)αζόμενα, γιατί εύρα κλωνίζονται. Δεν κλαδεύονται τ' αμπέλια και τα οπωροφόρα γιατί ξηραίνονται.

— Τις δριμύες του Μαρτίου δεν πρέπει να κόβουν έλλα χρε(γ)αζόμενα, γιατί εύρα κλωνίζονται. Δεν κλαδεύονται τ' αμπέλια και τα οπωροφόρα γιατί ξηραίνονται.

— Τις δριμύες του Μαρτίου δεν πρέπει να κόβουν έλλα χρε(γ)αζόμενα, γιατί εύρα κλωνίζονται. Δεν κλαδεύονται τ' αμπέλια και τα οπωροφόρα γιατί ξηραίνονται.

— Τις δριμύες του Μαρτίου δεν πρέπει να κόβουν έλλα χρε(γ)αζόμενα, γιατί εύρα κλωνίζονται. Δεν κλαδεύονται τ' αμπέλια και τα οπωροφόρα γιατί ξηραίνονται.

Έθιμα του τόπου μας στις γιορτές του χρόνου

Βον

β) Καθαρή εβδομάδα και 1ηη Σαρακοστή

1. Καθαρή Δευτέρα

— Όνομα: Καθαροδευτέρα του ποντζού

— Καθαρισμός μαγειρικών σκευών: Την Καθαροδευτέρα το πρωί «βρόνουν» αλισσιβα (στοχό-νερα) και βερταίνουν όλα τα κεντριά μαγειρικά σκευα.

— Έξοδος στην εσχή: Συνήθως οι άντρες ηγαίνον στην εσχή και δι-σκαδίζουν. Σπάνια γίνεται κοινός χορός στο χοροστάσι.

— Προλήψεις και δεσποδισμοί:

2. Τριήμερο

Τα παλιά τα χρόνια οι γριες κρατούσαν τριήμερο θρηνημάτων τη Δευτέρα, Τρίτη και Τετάρτη. Έπιναν όλη την ημέρα ένα-δυο καφέδες κι όταν χτυπούσε η καμπάνα για εσπερινό έπρωγαν ένα αντί-δυο από καρβέλια.

3. Το Σάββατο του Αγίου Θεοδώρου

Όνομα: Καθαροδευτέρα — Καθαροβδόμαδο.

5. Της Σταυροπροσκυνήσεως

Όνομα: Μισοσάρκοστο. Διανομή άδων: Τα παιδιά των σχολείων μαζεύουν το Σάββατο τα απογυμνά λουλούδια, ιδίως μοσχώνουσα (δη) και δεντρολίβανο και τα ηγαίνον στην εκκλησία για το Σταυρό που η προσκύνησή του θα γίνει την Κορσική. Κόλλυβα: Βγάδουν σκουτέ-μα.

γ) Από τη Μαρτίου μέχρι το Πάσχα

— Πρώτη Μαρτίου — Πρωτομαρτία.

Περίομες: Ο Μάρτης έχει περριές. Να μερικές:

1. Από Μάρτη καλοκαίρι κι από Αύγουστο χειμώνα.

2. Από Μαρτίου ποκάμιο κι από Αύγουστο οπικόνιο.

3. Μάρτης είναι χαίδια και ναι, ποτε κλαίει, ποτε γελάει.

4. Μάρτης γδάρει κακούς παλινοκάφους (συνώνοντα τα έλλα και με τα κρύα και) και τα παλουκάει.

5. Μάρτης γδάρει, του-μποναβέντης (είναι η εποχή που σώνονται τα κροσά (α-δεζάδες τα βανία) και γενικά όλα τα τρώφια).

6. Λείπ' ο Μάρτης απ' τη Σαρακοστή:

7. Ο Μάρτης ως το γιόμο του Φωφάει κι ως το βρόδυ τον βρμμάει. (Ο Μάρτης με τις κακοκαρίες του (σιούκρα-βους) μπορεί να φοβεί το ζώο, αλλά και με την αλλαγή του καιρού, την καλοκαίρια, μπορεί να το βρμμάει με τη μεγάλη ζέστη).

Χερώνφρα που δημοσιεύονται ή όχι, δεν επιστρέφονται! • Οι ευνοηφόρες συνεργασίες εκπαιδύουν τις απόψεις εκείνων που υπογράφουν

ΑΠΑΓΚΟΡΕΥΕΙ

Του Μιχάλη Κολυβάκη

Οι φθινοπωριές είναι όλες όμοιες. Έτσι λένε όσοι δεν κολύπησαν με τη θροχή στις ρεματιές και τις πλαγιές, δεν θαύμασαν τ' αστροπελέκι να σπαθίζει τα μαύρα σύννεφα και μετά σαν ο χαριτωμένος των καυνοβολισμών τις εθνικές γιορτές νάρχεται η θρονή. Όσοι δε δάφτηκαν, όπως οι σπηλιές στο γκρεμό του Κουβαρά, απ' το θιμό τ' Αξιάρχη όταν πέφτει το πρώτο χιόνι στις κορφές και τ' αγιάζει τις νύχτες όπου να συνηθίσει το κορμί, σε κάνει να μη κλείνεις μάτι, γρεκιάζοντας τα πρόβατα στους πρόποδες του βουνού, σκεπασμένος με το κοντοκάπι.

Το φεγγάρι κάποτε που ρωτήθηκε απ' τον Αυγερινό τι γνώμη έχει για το φθινόπωρο, είπε στο ξάφνιασμά του:

— Κάθε χρόνο π' αγναντεύω τη Γη τέτοιο καιρό, βρίσκω κάτι το ξεχωριστό, τόσο όμορφο, που μένω ξαγρυπνο τις νύχτες για να παρακολουθώ τις γάρες του.

Στο Φαράγγι και τη Μπούνα, μέρος όπου έχουν μόνιμο στέκι εδώ και εκατομμύρια χρόνια τα ημερόδενδρα, χωρίς να λείπουν οι ποικιλίες και άλλων δέντρων όπως ο φράξος και το αφεντάμι, η λίπα και τα γράβα, οι κουτσουπιές και οι φλαμουριές, άλλα λιγότερο εκκεντρικά, άφθονα είδη θάμνων και αγκαθιών, που σε χιονοπαράσει, αλλάζουν, το καθένα με τη σειρά του, χρώματα, τέτοια που σκανδαλίζουν την όραση και προκαλεί την ψυχή να ανασάνει βαθιά, για να κάνει χτήμα της την ομορφιά τους και να ξεκουραστεί όταν τα σκελέρια τη βασανίζουν. Δεν είναι λίγα στον άνθρωπο.

Όταν είναι νιος, κατεβαίνει ο φτερωτός θεός, φωλιάζει στην καρδιά του παίρνοντας το νου, για να ξεροσταλιάζει νύχτες, άπνους, να σκέφτεται το έτερο ήμισυ που δεν έχει κοντά του. Στην εποχή τούτη τα πράγματα λειτουργούν διαφορετικά. Δεν παύει όμως τα νιάτα να κολυπούν σε πελάγη ευτυχίας και δυστυχίας, δίχως να βρίσκουν απάνεμο γυαλό.

Κάτι τέτοιο συμβαίνει και στα ζώα του δάσους. Όταν ερωτεύονται τα ζαρκάδια βελάζει το ένα για να ανταμώσει το άλλο. Σα ζευγαρώνουν στα ντούσα και τα πυκνά δεν ακούγεται ούτε κιχ, για να μη τα ενοχλήσουν, εκτός απ' τους χτύπους της καρδιάς τους. Τις στιγμές ομορφιάς τις χαίρονται όλα τα πλάσματα στην πλάση. Ο μόνος που τις παραβιάζει είναι ο άνθρωπος, παρότι νομοθετεί κι έχει εχτελεστικά όργανα να εφαρμόσουν τους νόμους. Ο ίδιος πολλές φορές δε μπορεί να χαράσει την απληστία του και σκοτώνει με τα φονικά όργανα, που επινόησε για την αλληλοεξόντωσή του, ό,τι απ' τα άγρια του λόγγου και τον κάμπον βρεθούν

μπροστά του, μέχρι να εξαφανιστεί τα είδη τους και να γίνει η μοναξιά του πιο πληχτική.

Τάραχουν όμως και μερικοί που σέβονται τους νόμους και δεν παρανομούν.

Αυτό έγινε και με τον Γρηγόρη Κολέτα, ανώτερο αξιωματικό του Ελληνικού στρατού, στα χρόνια μετά τον εμφύλιο, όταν η αυθαιρεσία ήταν κοινή πρακτική. Στο χωριό του, στα μέσα του Νοέμβρη, φιλοξενούσε ένα ομοιόδαμμό του, που τον γνώρισε σε μια άσκηση των συμμαχικών δυνάμεων και τον άρεσε πολύ η χώρα μας.

Ο ξένος κοιμήθηκε στο σπίτι του, που χτίσαν οι δικοί του μετά το κάημο του χωριού απ' τα στρατεύματα κατοχής. Δεν ήταν τίποτα το ιδιαίτερο. Κάτω ήταν το κατόπι που τώρα δε χρησιμοποιείται για τα ζώα, παρά φανέρωνε τη θλίψη του. Πάνω στον όροφο ήταν δυο κάμαρες με τσιτατιά χωρισμένες, η σάλα και η κουζίνα. Κάθε κάμαρα και το τζάκι της. Στην απλότητά κατά κανόνα κρύβεται όλη η ομορφιά που αν κάποιος την έχει, αδιαφορεί και νοιώθει δυστυχισμένος.

Ο ξένος απ' την πρώτη στιγμή εντυπωσιάστηκε με το λιτόχτιστο σπίτι. Σ' αυτό διέκρινε κανείς όλη τη μαστοριά των χτιστάδων και θαύμαζε ακόμη πως αυτοί οι όγκοι που βρίσκονταν στους λόφους και τις χαράδρες, με τη δουλειά τ' ανθρώπου γινόταν υλικό, όχι μόνο να τους εξυπηρετεί για κατοικία αλλά και να τους αρέσει. Εκείνο που παραξένευε τον ξένο ήταν το ταίριασμα του χωριού με το τοπίο, όπως ήταν συγγεντωμένο στην πλαγιά και χτισμένο πάνω στα βράχια. Οι άνθρωποι του δεν ήταν διαφορετικοί, παρόλο που ήταν τάλαιπωρηθεί απ' τον εμφύλιο και είχαν επιστρέψει απ' τις πόλεις λιγότεροι απ' τους μισούς. Οι υπόλοιποι εγκαταστάθηκαν εκεί ή ταξίδιζαν για την Αμερική και ξεκοίταν με τις ρίζες τους. Για πόσο, όλοι αναρωτιόταν, αλλά κανείς δεν ήξερε να πει κάτι με σιγουριά για το μέλλον. Άλλωστε ποιος ξέρει τα μελούμενα, για να ξέραν και σε κείνο το χωριό που απείχε χιλιόμετρα απ' το κοντινότερο αστικό κέντρο και οι συγκοινωνίες ήταν σχεδόν ανύπαρκτες.

Ο Γρηγόρης υποσχέθηκε στον ξένο να παν το πρωί για κινήγι, μια που αρθρολούσε στην περιοχή. Δεν περπάτησαν πεντακόσια μέτρα, προτού ακόμη χαράξει για τα καλά και βρέθηκαν στις αρχές του δάσους, ένα ρουμάνι με πυκνά αγκιόγραβα, που μοσχοβολούσε το ανακάτωμα των φύλλων με την τόση πούχαν πάνω τους, απ' αυτή πούχαν σηκώνει τα κοπάδια την προηγουμένη,

περνώντας από και. Αυτό το μοσκοβόλημα πρέπει να ψάξει κανείς πολύ για να το βρει σήμερα, νάναι μαθημένος από σκεντζιά και ν' αγαπάει τη φύση.

Ο ξένος είπε σε κάποια στιγμή.

— Τι αγέρι είναι τούτο!

Τώρα αν ήταν απ' την παραπάνω περιγραφή ή κάτι το ξεχωριστό πούδινε το περιβάλλον δε συζητήθηκε.

Όταν χάραξε για τα καλά και είχαν σώσει στα νηκώματα όπου και τα καρτέρια, παρακάτω το συγκεκριμένο χρόνο, ο Μήτσιης αμύλησε τα σκυλιά, όπως συμφώνησαν από βραδύς.

Αυτός ήταν Χωριανός και προσφέρθηκε να τους κάνει παρέα. Ο Μήτσιης μπήκε στην παγάνια και οι δυο αξιωματικοί κάθισαν σε μια λασκαλιά, αντίκρυ ο ένας απ' τον άλλο όπως ανέβαι-

ναν οι λόφοι. Καθώς στο βάθος αλιχτούσαν τα σκυλιά, σε λίγο διασχίζει τη χωραφαριά ένα ζαρνκάδι και πίσω του άλλο, που απτά και το τοπίο μαζί, ήταν να τα πιεις στο ποτήρι και να πας στον παράδεισο από αισθησιασμό.

Ο Γρηγόρης σήκωσε τα κοκάρια του όπλου, έτοιμος να ρίξει, μόλις το πρώτο περνούσε σε απόσταση βολής. Όταν τον είδε ο ξένος, φώναξε:

— Νο, νόμος απαγορεύει.

Ακούγοντας αυτά ο Γρηγόρης παράλυσε. Εκείνη τη στιγμή, καλύτερα να τον τονέριζαν παρά να κουνγε αυτά που τούπε ο ξένος. Έκτοτε το μολογούσε σε κάθε παρέα που κάθονταν όλο πίκρα. Δε ματάλιασε όλο στα χέρια του. Δεν είχε που να κρύψει τη ντροπή του απ' τον ξένο.

6-4-87

(Το ενδεκάτο αφήγημα απ' τη συλλογή, τέταρτη στη σειρά, «ΤΟ ΚΟΤΡΑΓΙΟ»).

Ποίηση

Παράπονο

Πραξήττε με να σηκωθώ και θάλτε με να κάτσω
και φέρτε μου παλιό κρασί να πω και να μεθύσω
να πω τραγουδι θλίβερο και παραπονεμένο...
Πιστόλα μου περήφανη χαντζάρι μου ασημένιο...
γέρασσε ο μαύρος γέρασσε δε μπορ' α περπατήσω
δεν μπορ' α σύρω τ' άρματα τα γέριμα τσαπρά-

(κις)

Να σας το ειπώ ψηλά θουνά Μπόζεβο και Νεμέρ-

(τσκα

φοβούμαι μη ραίστε...

Να σας το ειπώ ψηλά κλαριά γράβοι, κρανιές,

(Κριτούνια

το Μάη δε θ' ανθίστε...

Να σας το ειπώ θρυσούλες μου στον 'Ισθαρα στη

(Δέση

φοβούμαι μη στερέψτε...

Να σας το ειπώ παιδάκια μου Γιώργο μου και Βα-

(σίλη

είστε μακριά στα ξένα...

Για φέρτε μου έναν τάμπουρα πικρά να τον λαλή-

(σω

να τον λαλήσω και να ειπώ ένα πικρό τραγουδί:

«Δολιότες πέρα στο Δολιό φκιάστε μου ένα κι-

(θούρι

νάναι θαθύ, νάναι πλατύ, νάναι πολύ μεγάλο

και στη δεξιά του τη μεριά ν' αφήστε παραθύρι

να κρούει ο ήλιος το ταχύ τη νύχτα το φεγγάρι

να στέκο ορθός να τραγουδά κι ορθός να σερ-

(γιανίζω

Την ΚΑΣΤΑΝΙΑ τη λυγρή τ' όμορφο μεσοχώρι

κι όταν περνούν οι Χωριανοί να με καλήμερί

(ζουν...».

ΔΗΜ. ΚΙΝΤΖΟΡΗΣ 1967

ΡΙΞΑΝΕ ΛΑΔΙ ΣΤΟ ΛΥΧΝΑΡΙ

● Νικόλαος Υφαντής	1.000
● Ζωΐδου Ελπίνη	1.000
● Παπαζάρο Αρσινόη	1.000
● Κωσταρά Παναγιώτα	1.000
● Γουρδούκη Δημητ.	1.000
● Ζέρβας Βασίλειος	1.000
● Μούστος Ελευθέριος	3.000
● Παπαζάρο Κων.	1.500
● Τσεμπέρης Παύλος	1.500
● Μούστος Χριστόφ.	5.000
● Βελλόκος Χριστόφ.	5.000
● Πασιγιάδης Ιωάν.	2.000
● Ζωΐδης Γεώργιος	1.000
● Ζωΐδης Νικόλαος	1.000
● Ζωΐδης Χριστόφ.	1.000
● Τσιάνης Χριστόφ.	2.000
● Πρασινή Ειρήνη	3.000
● Έξαρχος Παντελής	500
● Διαμαντούκος Νικόλ.	2.680
● Διαμαντούκος Παύλ.	2.680
● Μπέζιος Παύλος	6.700
● Λώλη Μαρίκα	6.700
● Κωσταράς Σπύρος	2.680
● Λέκας Γεώργιος	1.000
● Γιάνναρου - Παπανδρέου	2.000
● Δεσποίνα	2.000
● Φωτόπουλος Δημήτρ.	3.000
● Ευδοξία κα: Μαρία Βα-	3.000
● Λερά	3.000
● Λιόλιος Παναγιώτης	1.000
● Στόλης Ιωάννης εις μνήμη	5.000
● του Γιάννη Κουνάβου	5.000
● Κωνσταντίνος Κολέτσας	2.000

«Σε φχαριστώ παιδί μου να 'σαι πάντα καλά...»

του ΔΗΜ. Κ. ΠΟΤΣΗ

Πολλά χρόνια είχα ν' ακούσω αυτή τη λέξη, και να προχθές στο χωριό μου την ξανάκουσα απ' το στόμα μιας γρηούλας που ευχαριστούσε το νέο, που τις έκανε μια εξυτηρήτηση, που αυτή δεν μπορούσε.

Η φράση ανήκει στους απλούς και ζεστούς ανθρώπους των χωριών μας της προπολεμικής εποχής, που όμως μετά τον πόλεμο θάλαμε καλά στο νου μας να γίνουμε και εμείς εξελιγμένοι και Ευρωπαίοι, να φαινόμαστε κάτι καλύτερο απ' ό,τι είμασταν και ξεχάσαμε ή μάλλον από τότε που πετάξαμε τα παλιά μας σεντούκια και τα σκαλιστά κομμά, τους τεντερεδες και τα ταψιά, για να θάλουμε έπιπλα και σκεύη ευρωπαϊκού τύπου στα σαλόνια και τις κουζίνες μας, χάσαμε την επικοινωνία με αυτές τις λαϊκές εκφράσεις των γονιών μας, τις σκεπάσαμε και κάνουμε πως δεν τις ξέρουμε καθόλου. Όλα τώρα μας τα κανονίζει η αυτού εξοχώτης η ΜΟΔΑ. Το σαλόνι μας, τη γκουζίνα μας, το ντύσιμό μας, το φέρσιμό μας, το φαγητό μας, ακόμη και τη γλώσσα μας.

Μιλάμε πολλές φορές ή διαβάζουμε περισσότερο χωρίς να καταλαβαίνουμε λέξεις και φράσεις κουλτουριάρικες, ρεμπέτικες ή μάγικικες και χάσαμε κυριολεκτικά τον «πουσουλά μας» κατά τη διάλεκτο των Πρωγονισίων.

Και βλέπει κανείς σήμερα να τρέχει ο κόσμος αυτός, σε κάθε λογής μαγαζί με αντίκες για να ξαναγοράσει (ακριβοπληρώνοντας τώρα) τα έπιπλα του που είχε δώσει στον παλιότζή εδώ και χρόνια, να το φέρει στο σπίτι του και να λείει: «Έχω ένα ντουλάπι αντίκα του 1800!!!».

Νάταν Θέ μου, να ξαναγυρίζαμε πίσω στις ανεπιτήδευτες ζεστές καρδιές των απλών προγόνων μας και να ακούγαμε πάλι το «ώρα καλή» «Καλό θράδυ» «Νάσαι καλά σε φχαριστώ» πόσο πιο καλή και ανθρώπινη θα γίνονταν η ζωή μας και πόσο άγχος θα έφευγε από πάνω μας.

Κοινωνικά

ΓΑΜΟΙ

Στην οικογένεια του συγχωριανού μας κ. Κώστα Κουκουλάρη για το γάμο της κόρης του ευχόμεστε συγχαρητήρια και να ζήσουν ευτυχισμένοι.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Στην οικογένεια του συγχωριανού και συνεργάτη της εφημερίδας μας κ. Δημητρίου Σακελλάριου για τους αρραβώνες της κόρης του ευχόμεστε συγχαρητήρια και καλά στέφανα.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Στο Ζάβροχο Πωγωνίου ο

Τάκης και η Χρύσα Τζιόβα βάπτισαν το αγοράκι τους και που έχρισαν το όνομα Χριστόφορος. Νονός ο Κώστας Μέξης.

Ευχόμεστε να τους ζήσει.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Πέθανε 'στα Ιωάννινα και κηδεύτηκε στο Δολιό η Λευκοθέα Νάστου.

Πέθανε και κηδεύτηκε στα Ιωάννινα ο πατέρας του συνεργάτη της εφημερίδας μας Μιχάλη Κολυβάκη.

Η εφημερίδα μας εκφράζει τα θερμά συλλυπητήρια στους δικούς τους.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

Τελέστηκε στο Δολιό τεσσαράκονθήμερο μνημόσυνο της Λευκοθέας Νάστου.

ΣΚΕΨΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ 1^η ΣΕΛ.
 ριάν που Πωγωνίου, την εγκατέλειψε και την ερήμωσε και μόνον στα πανηγύρια, τα ζαφέτια και λίγους μήνες το καλοκαίρι, σμίγουν οι χωριανοί μου και γίνονται πολλοί και ψευδοζωντανεύει λίγο το χωριό.

Ένα μεγάλο εύγε και πάρα πολλές ευχαριστίες ο όλους όσους βοήθησαν τις μέρες αυτές των εκδηλώσεων και ιδιαιτέρως στα φιντάνια του χωριού μας που υποσχόντο πολλά για το μέλλον.

Αρκεί να μπορεί να λεί κανείς ότι είναι ΔΟΛΙΩΤΗΣ για να δικαιούται και να νοιώθει περήφανος γι' αυτές τις εκδηλώσεις που γίνονται κάθε χρόνο.

Τα ξεμπερώματα αποχρητέψα τους χωριανούς. Είχε ήδη φέξει και το μεσοχώρι σιγά σιγά να αδειάζει και μόνον οι ενεργητικοί είχαν μείνει για την τελική καθαρότητα.

Η εικόνα με ξαναφέρει στη σκληρή πραγματικότητα και μου θυμίζει τη μοίρα που έχει χτυπήσει το χωριό μου και την πλειοψηφία των χω-

ριών που Πωγωνίου, την εγκατέλειψε και την ερήμωσε και μόνον στα πανηγύρια, τα ζαφέτια και λίγους μήνες το καλοκαίρι, σμίγουν οι χωριανοί μου και γίνονται πολλοί και ψευδοζωντανεύει λίγο το χωριό.

Τώρα πια δεν μπορούμε να λέμε για επάνοδο στην παλιά ζωτικότητα και ομορφιά των χωριών με βάση την παράδοση. Είναι όμως ανάγκη να βρεθούν λύσεις με βάση τα σύγχρονα και σημερινά δεδομένα. Πιστεύω ιδίως και ό,τι αυτές τις υπάρχουν, εγώ όμως δεν μπορώ ούτε να υποδείξω ούτε και να λύσω αυτά τα προβλήματα, άλλοι είναι οι αρμόδιοι.

Απ' αυτούς τους υπεύθυνους και αρμόδιους ζητούμε, ομοψυχία, συλλογικότητα και γενικά και φρήσσο προγράμματα, γιατί το Δολιό και γενικά το Πωγωνί πρέπει να σωθεί και να ξαναζήσει.

ΕΝΑΣ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΣ

ΔΟΛΙΩΤΗΣ